

מסמך בטיחות כללי

נוהל בטיחות כללי לעובד חדש

תדריך בסיסי לפני תחילת עבודה באתר / במפעל / במעבדה / במשרד

המסמך נועד כבסיס מקצועי בלבד. חובה להתאים אותו לסיכונים, לתהליכים, לצידוד, לחומרים ולמבנה הארגוני של כל מקום עבודה לפני שימוש רשמי.

_____	שם הארגון / האתר
_____	מיקום
1.0	מהדורה
22.05.2026	תאריך
_____	מאשר הנוהל

1. מטרת הנוהל

מטרת הנוהל היא להגדיר כללי בטיחות בסיסיים לעובד חדש, כך שהעובד יבין את חובותיו, את כללי ההתנהגות במקום העבודה, את אופן הדיווח על מפגעים ותאונות, ואת הפעולות הראשונות הנדרשות במצב חירום.

כלל יסוד: עובד חדש לא יתחיל עבודה עצמאית לפני שקיבל הדרכת בטיחות, הכיר את אזור העבודה שלו, הבין את הסיכונים העיקריים וקיבל אישור מהמנהל הישיר.

2. תחולה

הנוהל חל על כל עובד חדש, עובד זמני, עובד קבלן, סטודנט, מתמחה או כל אדם המתחיל לבצע עבודה קבועה או זמנית בשטח הארגון.

3. עקרונות מחייבים

1. אין לבצע עבודה שלא הוסברה לעובד ושלא הוגדרו לה כללי בטיחות.
2. אין להפעיל מכונה, ציוד, כלי עבודה, מתקן חשמלי או מערכת טכנית ללא הרשאה והדרכה מתאימה.
3. אין לעקוף אמצעי מיגון, לבטל מפסקי בטיחות, לפתוח מיגונים או לבצע אלתורים בציוד.
4. יש לדווח מיד על מפגע, כמעט תאונה, תאונת עבודה, דליפה, ריח חריג, עשן, רעש חריג או התנהגות לא בטוחה.
5. בכל מצב של ספק - עוצרים את העבודה ופונים למנהל הישיר.

4. מסמכים משלימים לפי צורך

נוהל עבודה עם מכונות וציוד	נוהל חירום ופינוי
נוהל עבודה בגובה	נוהל חומרים מסוכנים, אם קיימים
נוהל דיווח וחקירת אירועים	הוראות בטיחות ייעודיות לעמדת העבודה

5. אחריות בעלי תפקידים

בעל תפקיד	אחריות עיקרית
הנהלה	הקצאת משאבים, אישור נהלים, קביעת מדיניות בטיחות ואכיפת ביצוע.
מנהל ישיר	קליטת העובד בפועל, הסבר על העבודה, וידוא הבנת הסיכונים ומתן אישור להתחלת עבודה.
ממונה בטיחות / יועץ בטיחות	סיוע מקצועי, הכנת הדרכות, ביצוע סיורי בטיחות, המלצות לשיפור ומעקב אחר טיפול במפגעים.
עובד חדש	ציות להוראות, שימוש בצידוד מגן, עצירת עבודה לא בטוחה ודיווח מיידי על מפגעים ואירועים.
עובדים ותיקים	סיוע לעובד חדש, מתן דוגמה אישית והימנעות מהנחיית עובד חדש לבצע עבודה לא מאושרת.

6. תהליך קליטת עובד חדש

- קליטה מנהלית**
רישום עובד, שיוך למחלקה, קבלת פרטי קשר לחירום והסבר כללי על האתר.
- הדרכת בטיחות כללית**
כללי התנהגות, דיווח, ציוד מגן, תנועה באתר, חירום, עזרה ראשונה ותאונות עבודה.
- הדרכה ייעודית לעמדה**
סיכונים ספציפיים, מכונות, חומרים, כלי עבודה, תהליכים, אזורי סיכון ואיסורים.
- חניכה ופיקוח**
עבודה בליווי עובד מנוסה או מנהל עד להוכחת הבנה ויכולת עבודה בטוחה.
- חתימה ותיעוד**
חתימת העובד והמדריך, שמירת הטופס בתיק ההדרכות או במערכת הארגונית.

7. כללי התנהגות בסיסיים במקום העבודה

תחום	כללי חובה לעובד חדש
כניסה לאתר	יש להיכנס רק דרך כניסות מאושרות, להישמע להנחיות אבטחה, להכיר את אזור העבודה ולדעת היכן נמצאות יציאות החירום.
סדר וניקיון	יש לשמור על מעברים פנויים, לא להשאיר כבלים על הרצפה, לא לחסום דלתות, לוחות חשמל, ציוד כיבוי אש או ציוד חירום.
הליכה ותנועה	יש ללכת במסלולים המוגדרים, להיזהר ממלגזות, עגלות, כלי רכב, רצפה רטובה, מדרגות ושינויי מפלס.
ציוד מגן אישי	יש להשתמש בציוד מגן שנקבע לעבודה: נעלי בטיחות, משקפי מגן, כפפות, אטמי אוזניים, חלוק, אפוד זוהר או כל ציוד אחר לפי הסיכון.
עבודה לבד	אין לבצע עבודה מסוכנת לבד אם נדרש פיקוח, ליווי או נוכחות עובד נוסף.
טלפון נייד	אין להשתמש בטלפון בזמן הליכה באזורי תפעול, נהיגה, הפעלת ציוד, עבודה עם כלים, עבודה בגובה או פעילות הדורשת ריכוז.
אכילה ושתייה	אכילה ושתייה יתבצעו רק באזורים המותרים. אין לאכול בעמדות עבודה שבהן קיימים חומרים, אבק, לכלוך, ציוד תפעולי או סיכון חשיפה.

איסור מוחלט: אין לבצע קיצורי דרך, אלתורים, עקיפת מיגונים, שימוש בציוד לא תקין או ביצוע פעולה שלא הוסמכת לבצע.

8. עבודה עם ציוד, מכונות וכלים

1. לפני שימוש בכל ציוד יש לבדוק שהוא תקין, שלם, יציב ומתאים למשימה.
2. אין להסיר מיגון, לפתוח דלתות שירות או להכניס ידיים לאזורי תנועה של מכונה בזמן פעולה.
3. תקלה, רעש חריג, ריח שרוף, התחממות, רעידות או פעולה לא צפויה מחייבים עצירת עבודה ודיווח.
4. פעולות תחזוקה, ניקוי, כיוון, חילוץ תקלה או פתיחת מכונה יבוצעו רק על ידי גורם מוסמך ובהתאם להוראות בידוד אנרגיה.
5. אין להשתמש בכלי עבודה מאולתר, שבור, ללא מגן, עם כבל פגום או ללא התאמה לסביבת העבודה.

9. בטיחות חשמל

ממצב	הנחיה
כבל פגום / שקע שבור	אין להשתמש. יש לסמן, להרחיק ולדווח למנהל או לאחזקה.
מפצל או מאריך	שימוש זמני בלבד, ללא עומס יתר, ללא מעבר כבלים באזורי הליכה וללא חיבור שרשרתי של מפצלים.
לוח חשמל	אין לפתוח לוח חשמל ללא הרשאה. אין לחסום גישה ללוח חשמל.
עבודה בסביבה רטובה	אין להשתמש בציוד חשמלי שאינו מתאים לסביבה רטובה. יש לעצור ולדווח.

10. חומרים מסוכנים, ניקוי ושפך

כאשר קיימים חומרים כימיים או חומרים מסוכנים באתר, עובד חדש רשאי לעבוד איתם רק לאחר הדרכה ייעודית, הכרת גיליון הבטיחות, הכרת ציוד המגן, הכרת אופן האחסון והבנת פעולות החירום במקרה של שפך או חשיפה.

- אין להעביר חומר לבקבוק או כלי לא מסומן.
- אין לערבב חומרים ללא הוראה מקצועית מפורשת.
- אין לנקות שפך לא מוכר ללא הדרכה, ציוד מגן ואישור.
- יש לשטוף ידיים בסיום עבודה ולפני אכילה או שתייה.

11. הרמה, שינוע ועבודה פיזית

נושא	הנחיה
הרמה ידנית	יש להעריך משקל, לאחוז קרוב לגוף, להימנע מפיתול גב ולהיעזר בעובד נוסף או באמצעי שינוע כאשר נדרש.
עגלות ומשטחים	יש לוודא יציבות המטען, נתיב פנוי, גלגלים תקינים ואי חסימת שדה ראייה.
מלגזות וכלי רכב	אין להתקרב למסלול נסיעה ללא קשר עין עם הנהג. אין לעמוד מתחת למטען מורם.
עומס חוזר	יש לדווח על כאב, מאמץ חריג, עמדת עבודה לא נוחה או פעולה חוזרת שמייצרת קושי.

12. עבודה בגובה

עובד חדש לא יבצע עבודה בגובה, שימוש בסולם, עלייה לגג, עבודה על במת הרמה או עבודה מעל משטח שאינו מוגן, אלא אם קיבל הדרכה והסמכה מתאימה ובהתאם לדרישות החוק והנחיות האתר.

כלל עצירה: אם יש חשש לנפילה מגובה, משטח לא יציב, סולם לא תקין או היעדר אמצעי מיגון - אין להתחיל עבודה.

13. דיווח על מפגעים ואירועים

- כל מפגע ידווח מיד למנהל הישיר.
- כמעט תאונה תדווח גם אם לא נגרם נזק או פציעה.
- בתאונת עבודה יש לעצור את הפעילות, לטפל בנפגע, לדווח למנהל הישיר ולפעול לפי נוהל הדיווח הארגוני.
- אין לשנות את זירת האירוע, אלא אם נדרש למניעת סיכון מיידי או לטיפול בנפגע.

14. התנהגות אסורה

עקיפת מיגונים	עבודה ללא הדרכה
חסימת ציוד חירום	שימוש בציוד פגום
התעלמות ממפגע	עישון שלא במקום מותר

15. חירום, אש, פינוי ועזרה ראשונה

תרחיש	פעולת העובד החדש
שריפה / עשן / ריח שרף	יש להתרחק מהאזור, להתריע לסביבה, לדווח למנהל או למוקד הפנימי, ולהתפנות לפי הוראות צוות החירום. שימוש במטף יבוצע רק אם קיימת הדרכה, אין סיכון אישי ויש נתיב מילוט פנוי.
אזעקת פינוי	יש להפסיק עבודה, להשאיר ציוד במצב בטוח אם ניתן, לא להשתמש במעלית, לצאת דרך יציאת החירום הקרובה ולהגיע לנקודת הכינוס.
פציעה / מחלה פתאומית	יש לקרוא לעזרה, לדווח למנהל הישיר, להזעיק מגיש עזרה ראשונה או שירותי חירום לפי הצורך, ולא להזיז נפגע אם אין צורך בטיחותי מיידי.
שפך / דליפה	יש להתרחק, למנוע כניסת אנשים לאזור, לדווח ולפעול רק לפי הנחיות גורם מוסמך.
רעידת אדמה	יש להתרחק מחלונות ומחפצים שעלולים ליפול, לצאת לשטח פתוח אם ניתן בבטחה, או להתגונן במקום מתאים עד לסיום הרעידה.

16. מידע שחובה למסור לעובד בעת הקליטה

נושא	סומן	הערות
מיקום יציאות חירום ונקודת כינוס	☐	
מיקום מטפים, ארונות כיבוי וציוד חירום	☐	
מיקום ערכת עזרה ראשונה ודפיברילטור, אם קיים	☐	
פרטי מנהל ישיר ואנשי קשר בחירום	☐	
כללי דיווח על מפגעים, כמעט תאונה ותאונת עבודה	☐	
ציוד מגן אישי הנדרש לעובד	☐	

17. טופס הדרכה והצהרת עובד חדש

אני מאשר/ת כי קיבלתי הדרכת בטיחות כללית לעובד חדש, הוסברו לי כללי ההתנהגות במקום העבודה, הובהרו לי הסיכונים העיקריים, דרכי הדיווח, אמצעי המיגון והפעולות הנדרשות במצב חירום.

	שם העובד/ת		תעודת זהות
	מחלקה / תפקיד		תאריך תחילת עבודה
	שם המדריך		תפקיד המדריך

נושאים שנכללו בהדרכה

נושא	בוצע	הערות
כללי התנהגות בסיסיים, סדר וניקיון	☐	
ציוד מגן אישי והתאמתו לעבודה	☐	
תנועה בטוחה באתר, מלגזות, עגלות ומעברים	☐	
בטיחות חשמל ושימוש בציוד עבודה	☐	
עבודה עם מכונות, כלים ומיגונים	☐	
דיווח על מפגעים, כמעט תאונה ותאונת עבודה	☐	
חירום, פינוי, אש, עזרה ראשונה ונקודת כינוס	☐	
הדרכה ייעודית לעמדת העבודה	☐	

הצהרת העובד/ת: אני מתחייב/ת לפעול לפי הוראות הבטיחות, להשתמש בציוד המגן שנקבע, לא לבצע עבודה שלא הוסמכתי אליה, ולדווח מיד על כל מפגע, אירוע חריג או מצב מסוכן.

תאריך

חתימת המדריך

חתימת העובד/ת

הערה: יש לשמור טופס חתום זה בתיק ההדרכות / מערכת ההדרכות של הארגון.